

svým pravým podpisem všem nástupcům, třeba by podpis některého indosanta nebo vydatele na směnce byl nepravý nebo padělaný. Platí tedy dle čl. 75 a 76 sm. ř. zásada, že třeba podpisy vydatele, příjemce neb některého indosanta na směnce jsou nepravými nebo podvrženými, zachovávají pravé podpisy nicméně směnečný účinek a moc.

Zásada tato se vztahuje též na směnky sklepní a to *conclusionone* a *majori ad minus* a to tím spíše, že se při nich pravidelně nejedná o podvržené nebo padělané podpisy, nýbrž jen o podpisy osob smýšlených neb skutečných, jichž jméno bylo cizí rukou napsáno.

Směnka sola.

Výraz »směnka sola« naznačuje, že určitá směnka jen v jednom exempláři koluje. Vlastní směnky lze vydati jen v jediném exempláři, ježto není příčiny duplikáty vyhotovovati a nad to vydatel každý jím podepsaný exemplář musí zvláště honorovati. Z toho důvodu užívá se při vlastních směnkách výrazu »sola«. Při směnkách vydaných (*tratty*) užívá se naproti tomu stále při prvním exempláři výrazu »prima«, byť i exemplář tento zůstal jediným. Vydatel směnky vydané nemůže totiž napřed věděti, nebude-li pozdější majitel žádati za »secundu« nebo »tertii«, tuto by však nemohl vydati, označil-li by první exemplář co směnku sola; přihází se však často, že kupci se směnkářstvím málo obeznalí považují každou směnku sola za vlastní směnku a prima-směnku za vydanou směnku. (Ostatně viz čl. Směnka a právo směnečné.)

Směnka úhradní je směnka, která jest určena, by kryla, pojistila pohledávku, jež jest co do existence neb výše aneb v obou směrech nejistou a sice tak, že jest ve smyslu učiněné úmluvy domnělý věřitel oprávněn použití směnky k dobytí případné pohledávky. Jest zde tudíž poměr podobný zastavení směnky. Rozdíl je tu ten, že při zastavení směnky zastavuje zástavce zástavnímu věřiteli směnečný závazek mu příslušející, kdežto při směnce úhradní zakládá se směnečný závazek pojišťujícího proti tomu, kdo má býti pojištěn, kterýžto závazek jsa předkem jen formalisován nabýti má budoucí pohledávkou svého materiálního obsahu. Povaha směnky úhradní neplyne samozřejmě ze směnečné listiny samotné a nabývá významu otázka, zda sluší se směnkou naložiti jako se směnkou úhradní čili nic a jaké následky okolnost taková má teprve dobýváním směnky a sice v tom směru, pokud lze z okolnosti, že se jedná o směnku úhradní, vznésti závažné námitky proti dobývání směnky. Dle čl. 82 sm. ř. je patrné, že takové námitky jsou jen potud možny, pokud se dají odvoditi z povahy poměru mezi dlužníkem směnečným a žalobcem. Za to však námitka, že se jedná o směnku úhradní neplyne z práva směnečného samého, ježto závazek směnečný vznikl co takový odevzdáním směnky a jest naprosto nerozhodnou pro bytí a žalovatelnost pohledávky otázka, zda má pohledávka směnečná obsah materiální čili nic. Námitka, že se jedná o směnku úhradní, jeví se povšechně co *exceptio doli*, v širším smyslu a budiž jako každá jiná námitka v čas v »námitkách« namítána (rozh. ze dne 15. července 1874 č. 6788, sb. »Czelechowski« 54). Námitku bude lze opírat o konkrétní úmluvu se žalobcem a třeba ji tím odůvodniti, že žalobce není na základě úmluvy mezi žalovaným a žalobcem stávající oprávněn směnku dobývati, ježto pojištěná pohledávka buď vůbec nevznikla aneb nevznikla ve výši zažalované, a že příčí se tudíž dobýváním směnky úmluvě, pokud se týče zahrnuje v sobě *dolus*. Ježto dle povahy směnky zakládá se pohle-

dávka podpisem a věřitel dovozuje svoji pohledávku bezprostředně z listiny směnečné, nelze mu nikdy, ani když se dokáže neb bude doznáno, že směnka je směnkou úhradní, uložiti důkaz, že dobývaná pohledávka vznikla ve výši zažalované, spíše musí za všech okolností dlužník dokázati, že nevznikla pohledávka ve výši zažalované podobně jako dlužník dokázati musí zánik pohledávky existující. Žalovaný musí tudíž dokázati:

1. že se jedná o směnku úhradní;

2. že pohledávka, jež má býti uhrazena, vůbec nepozůstává neb nepozůstává v té výši, jak se toho žalobce domáhá. Nesprávná jsou tudíž rozh. nejv. s. z 29. května 1878 č. 182, sb. »Czelechowski« č. 209, ze dne 27. listopadu 1879 č. 11426, sb. »Czelechowski« č. 249, ze dne 2. dubna 1880 č. 2671, sb. »Czelechowski« č. 256, ze dne 17. března 1887 č. 1661, sb. »Czelechowski« č. 471, která břemeno průvodní uvalují buď zcela neb částečně na žalobce, správná jsou však opáčná rozhodnutí ze dne 30. listopadu 1875 č. 11.794, sb. »Czelechowski« č. 107, ze dne 28. května 1885 č. 4803, sb. »Czelechowski« č. 403, ze dne 1. prosince 1885 č. 10.692, sb. »Czelechowski« č. 425; ze dne 15. června 1887 č. 6111, sb. »Czelechowski« č. 478, jež břemeno průvodní ukládají úplně žalovanému. Provedený důkaz neprospěje však žalovanému, když žalující věřitel nabyl směnky poctivě (bona fide), t. j. nevěděl, že jde o směnku úhradní, ježto pak nedostává se náležitosti čl. 82 sm. ř. Podaří-li se důkaz žalovanému p oti žalobci, který jest vůle nepoctivé, zruší se vydaný rozkaz platební, pokud jest neexistence pohledávky dokázána, zejména nemůže se žalobce proti provedenému důkazu hájiti předpisem § 887 o. o. z., poněvadž směnka není listinou o právním jednání, o které se jedná, nýbrž toto právní jednání záleží právě v tom, že směnka byla dána k úhradě, ku pojištění, tudíž vyhotovení směnky předchází uzavření dotyčného právního jednání (rozh. ze dne 30. listopadu 1875 č. 11.794, sb. »Czelechowski« č. 107). Sporno, lze-li směnky k tomu užití, by nežalovatelná pohledávka byla přeměněna v žalovatelnou. Správný náhled je asi ten, že to není přípustným tam, kde nežalovatelnost byla stanovena z důvodů veřejno-právních. Správným je tudíž rozhodnutí ze dne 22. ledna 1880 č. 12.406, sb. »Czelechowski« č. 250, dle něhož nemůže se nežalovatelný obchod promesní státi žalovatelným tím, že dán byl k úhradě vzniklého závazku akcept směnečný a rozh. ze dne 6. června 1884 č. 5611, sb. »Czelechowski« č. 371, že výrok rozhodčí, jenž je proto neplatným, že nebyla učiněna úmluva písemná, nemůže býti pojištěn směnkou úhradní. Od směnky úhradní sluší lišiti dříve obvyklou směnku depositní. Ta předpokládala, že někdo dá v uschování druhému určitou sumu peněz co depositum s tím, že depositář může deposita užití (depositum irregulare). Za toto užívání umluví se rovněž ve směnce úroky. Z toho je patrno, že takové směnky jsou proto neplatné, poněvadž obsahují slib úroků (min. nař. ze dne 2. listopadu 1858 č. 197 ř. z.).

Směnky uso byly dříve směnky, v nichž doba splatnosti byla označena výrazem »zaplaťte a uso« t. j. zaplaťte kdy je obvyklým placení, proto též dle různých řádů směnečných byla doba »usa« různou. Dle dřívějšího rakouského směnečného řádu ze dne 1. října 1763 obnášelo poloviční »uso« 7 dní, jednoduché (celé) »uso« 14 dní, $1\frac{1}{2}$ »usa« 21 dní po vidění, zahrnujíc neděle a svátky. Vzhledem k předpisům čl. 4 č. 4 a čl. 96 č. 4 platného sm. ř. jsou uso směnky nyní nepřipustny. Avšak jen